

Riksmötet i Kungälv

arrangeras av Göteborgsavdelningen. Det är den 28-29 maj i Kungälv.

Något som bekymrar oss i Sydsveriges Finska krigsbarns styrelse är RFK:s ändrade målsättningar för sin syn på verksamheten. Styrelsen har därför skickat en skrivelse till RFK:s styrelsemedlemmar. Här följer ett utdrag av den skrivelsen.

Varför organiserade sig finska krigsbarn i Sverige?

Vi kom inte hit som flyktingar. Vi skickades inte heller hit som sådana. Vi blev inbjudna! Avsikten var att vi alla efter kriget skulle sändas tillbaka hem.

Syftet med krigsbarnsföreningarna var att ge oss tillfällen att träffas och uppleva gemenskap.

Sydsveriges Finska Krigsbarn, bildad 1992 hade till en början ett dusintal medlemmar. I april 2011 räknar vi summa 250 stycken, av vilka 152 är krigsbarn och 98 stödmedlemmar. Allteftersom kännedomen om föreningen sprider sig strömmar nya medlemmar till. Tillströmningen av nya medlemmar tyder tveklöst på ett behov hos finska krigsbarn av meningsfull gemenskap och stöd. Ändå finns det med stor sannolikhet tusentals av oss runt om i landet, vilka fortfarande inte känner till existensen av våra föreningar.

Vi tror inte att de finska krigsbarns sak gagnas av att bli sammankopplade med dagsaktuella världspolproblem. Ett flertal stora nationella insamlingar och internationella organisationer ägnar sig fortlöpande åt att bistå dagens stora flyktingkaror. Det står även var och en fritt, att individuellt bistå dem i dessa strävanden. Men våra lokalföreningar och Riksförbundet bör fortsätta att verka för våra egna angelägna och ursprungliga syften. Det är på våra egna medlemmar och på rekrytering av nya sådana våra resurser, både personella och ekonomiska, bör satsas.

Styrelsen för

Sydsveriges Finska Krigsbarn

ÅBO

Europas kulturhuvudstad 2011

I början juli kommer Migrationsinstitutet att anordna en stor fyra-dagarsfest för utlandsfinländare.(Finland i våra hjärtan). Alla som har någon anknytning till Finland är välkomna.

Från 1870- talet har över 1,4 miljon människor flyttat utomlands. Hade inte så många människor emigrerat hade folkmängden i Finland idag varit ca 7,5 miljoner. Nu finns det ca 2 miljoner människor ute i världen som har finskt påbrå.

Många aktiviteter

Kanske någon av SFK:s medlemmar besöker just Åbo under dessa dagar och då har staden en hel del evenemang för utlandsfinländare, bla. Världsmästerskap i boboll (pesäpallo), filmfestival, minnenas torg och det kommer många dans- och musikgrupper från olika delar av världen till Åbo.

Under tiden 1-4.7.2011 anordnas seminarier och föreläsningar som kommer att handla om kultur, vetenskap, ekonomi och idrott. Det skall även finnas folk som står till tjänst med släktforskning. Liknande festligheter har inte anordnats sedan 1992 och då var det i Helsingfors.

Migrationsinstitutet tycker att alla dessa utlandsfinländare är värda en särskild uppmärksamhet.

Stor emigration

Till Sverige har det flyttat 585000, USA 319000, Ryssland 150000, Europa över 100000, Kanada 94000, Australien 23000, Norge 25000, Danmark 16000, Asien 8000, Latinamerika 7000 och Nya Zeeland 1500. Alla siffror är ungefärliga.

Plats och tid för gratisevenemang:

Invigningen framför domkyrkan den 2.7.2011 kl 15.00. Avmarsch från salutorget kl 14.00.

Folkdansuppvisning samt musikunderhållning på VPK:s och Klassikos gård den 3.7.2011.

Minnesmärke över emigranterna avtäckts den 4.7.2011.

Att ta del av seminarier och föreläsningar kostar 45 euro. Sista anmälningssdag den 31.5.2011.

Hela året 2011 är späckat av en massa olika evenemang.

Mer info på:

www.turku2011.fi (På svenska) och

www.migrationinstitute.fi

(På svenska)

Finska krigsbarn besöker Skåne

En grupp från norra Finland som varit i Skåne som krigsbarn kommer på besök till Skåne i juni. De tänker besöka de platser där de bodde under sin vistelse här i Skåne. Gruppen består av ett 20-tal personer som kommer med buss till Frostavallen den 7 juni och åker hemåt igen den 10 juni. Ett kort och intensivt besök blir det när de ska besöka sina gamla "hemorter" och även träffa bekanta från den tiden. **Onsdagen den 8 juni** skall det bli en träff tillsammans med dessa resenärer. Det blir på kvällstid när dom kommit tillbaka från sina dagsbesök.

Fredagen 10 juni skall gruppen delta i en ceremoni i Eslöv och avtäckta en Minnestavla i Eslövs station, som är ett tack för den hjälp som de finska krigsbarnen fick.

Ni som är intresserade att närvara vid träffen på Frostavallen anmäl detta senast den 29 maj till:

Soini Andersson, 0451-591 44. <soini.andersson@telia.com>

Mitt namn är Ritva och är 74 år. Jag har levt större delen av mitt liv i Sverige och kom hit år 1941. Min syster Kirsti som är två år äldre kom ett halvt år senare. Jag ska beskriva mina upplevelser som Krigsbarn och hur det gick till när jag hamnade i Sverige och varför jag stannade kvar här.

Min pappa Veini kom från Kokemäki nära Björneborg i Satakunta. Han var näst äldst av nio syskon och han gick i pojkklyceet i Björneborg och blev jägmästare. Han arbetade först i Kuopio några år och efter det åkte han sex mil öster ut till Tuusniemi och jobbade där.

Min mamma Auni var av bondesläkt från Tervo nära Kuopio i Savolax. Min morfar ville att alla barnen skulle ha ett yrke och mamma gick i skola i Helsingfors där hon blev barnmorska. Hon arbetade i Imatra och sedan blev det Tuusniemi. Pappa och mamma träffades i Tuusniemi och föll för varandra. De förlovade sig 1929. De köpte ett hus nära stranden och gifte sig 1930. Kirsti kom 1934 och sedan kom jag 1936. Pappa tog foton på pappas och mammas släkt, vänner och oss barn. 1930-talet var en lycklig tid för oss alla det berättade mamma.

Vinterkriget började 1939. Pappa var sergent. Han bara försvann – så kändes det för oss barn. Pappa var i kriget endast tio dagar. Han dog nionde december på mammas namnsdag och mamma firade aldrig den dagen mera. Vi barn var för små att förstå innebörden av krig. Vi frågade mamma: "Var är pappa?". Mamma pekade mot himlen och sa: "Pappa är där som en stjärna". Men jag blev förvånad och fundersam. Hur kunde

Jag – ett Krigsbarn

han flyga ända dit upp? Varför var han inte hemma hos oss?

Jag kom ensam till Sverige år 1941. Jag kommer inte ihåg att jag åkt båt. Jag sov en natt i Stockholm och på frukosten fick jag den sötaste sylten som jag inte kunde svälja, jag var inte van vid sådant. Resan till Skåne kommer jag inte ihåg alls.

Jag kom till en lantgård som hette Gylsboda gård. Där fanns djur från hästar till höns. Där bodde farbror **Bernhard** och tant **Anna** och deras son **Bertil** som var sju år äldre än jag. Även farbror Bernhards bror **Nils** bodde där. Där fanns två pigor och två drängar som behövdes för att hålla igång ruljansen på gården. Byn hade svart granit som industri och där fanns ca 150 invånare. I nästan varje hus fanns det barn så det var liv och rörelse. Alla talade svenska naturligtvis och på två veckor hade jag lärt mig språket, enligt farbror Bernhard. Tyvärr glömde jag bort finskan.

Kirsti kom senare. Hon åkte genom Torneå – Haparanda och kom till Jämtland. Mamma skrev till farbror Bernhard och frågade om båda barnen fick vara på samma plats. Det gick bra.

Tant Anna önskade flickor och nu fick hon två stycken. Hon klädde upp oss i kappor, klänningar m.m. och sidenband i håret och de finaste skor som man kunde hitta. Vi hade utan tvekan tur att få ett sådant privilegium som det var att få komma till Nicklassons. Allt vad de gav till oss var med omtanke och kärlek.

När jag kom till Gylsboda var jag rädd för flygplan, berättade tant Anna. När planen kom sprang jag och gömde mig i buskarna och skrek: "Molitoff, Molitoff".

Sverige var inte förskonat från mörklagningen som det hette. Man vaknade tidigt på natten när tyska flygplan flög över taken. Flygplanen var då på väg till Norge för att bomba. Då var man skraj. Före morgonen kom de tillbaka, de var mycket lättare då. Det hördes tydligt på motorljudet. Jag hade börjat första klassen på hös-

ten 1943. Kirsti hade börjat skolan tidigare. Den hösten 1943 skulle vi åka till mamma i Finland. Bertil gick i realskolan i Älmhult. Han kunde från skolan se tåget som gick till Stockholm, där satt vi i en kupé, då sprang Bertil ut på baksidan av skolhuset och grät.

Vi kom till mamma. Eftersom mamma var barnmorska skaffade hon en barnskötare som tog hand om oss när hon jobbade. Vi gick i skolan och jag lärde mig finska igen. Skoltaket var klätt med granplantor för att de ryska flygplanen inte skulle se oss. Vi fick samla kottar, kåda, gummi, glas, tidningar m. m. Vi fick små häften där vi fyllde i vad och hur mycket vi samlade av allt. Vissa elever hade papperskor men på vintern hade vi alla alltid filtstövlar mot kylan. En dag när vi hade slutat skolan såg vi fångna ryska soldater på vägen utanför skolgården. De hade tjocka bysliga kappor och toppiga mössor med en röd stjärna i pannan. Det var första gången vi såg ryska soldater. Jag kan än i dag se dem tydligt framför mig, när jag sluter mina ögon.

Mamma skulle deklarera. Vi åkte tre mil till Outokumpo till ett par som skulle hjälpa mamma med papperna. Mitt i allt kom ett flyglarm. Vi fick sätta på oss lakan och sprang till en jordkällare. Ryssarna bombade Outokumpos koppargruva. Vi hörde smällarna och jordkällaren dallrade och vibrerade av nedslagen. Men – vi klarade oss.

Vi var hos mamma hela vintern. Sommaren 1944 den fjärde juli kom

Min syster Kirsti

vi tillbaka till Gylsboda. Vi gick i folkskola. Mamma kom till Gylsboda och stannade hela sommaren 1949. Hon hade sparat ihop två semestrar. Samma höst började jag realen och Kirsti åkte till Finland.

Mamma ville att Kirsti skulle gå i en svensk skola i Björneborg. Efter realen åkte jag också till Finland och gick i gymnasiet i samma stad. Vi tog studenten olika år. Efter det åkte vi till Sverige igen.

Kirsti gifte sig och fick tre barn och nio barnbarn. Hon bor nu servicehuset Bergfast i Lönsboda tillsammans med sin man.

Jag blev allvarligt sjuk när jag var ung och efter mitt tillfrisknande gick jag i skola igen. Där träffade jag min man som läste juridik och blev domare. Vi gifte oss och fick en dotter. Min man dog för fem år sedan av cancer.

Jag har fått tre barnbarn, två flickor och en pojke. Äldsta flickan Anima ska snart flytta tillbaka till Skåne efter en tid i Stockholm och med sig tar hon även mitt barnbarns barn Theodor, fyra år. Amanda, mellanflickan, dog 2004. Noah går på gymnasium i Hässleholm och är bara sjutton år. Min dotter och mina barnbarn har tyvärr inte haft förmånen att lära sig finska, vilket de beklagade sig över när vi var i Finland.

När mamma levde åkte vi som familjer ofta över på sommar- och julloven. Sommaren 2007 åkte min dotter med familj och jag till Finland och vi hälsade på så många släktingar vi bara kunde. Vi tittade på familjegravar och besökte även pappas grav. Där finns ett krigsmonument och det var en märklig känsla att läsa pappas namn inpräntat tillsammans med andra stupade soldater. Jag har frekvent brevkontakt med mina kusiner i Finland.

Kriget förändrade människors liv, både för vuxna och barn. Om jag skulle varit i samma situation som mamma när kriget kom, vet jag inte vad jag skulle ha gjort. Jag har saknat pappa hela livet och mamma var långt borta, men hon var min mamma ändå. Jag älskar min mamma och min pappa. De har gett livet till oss båda två, min syster och mig.

Mamma dog 1974.

Ritva Myllymäki

Tapani Rossi:

NY KRIGSBARN DAG?

Finsk, nordisk eller internationell krigsbarnsdag?

Riksförbundet Finska Krigsbarn har genom en arbetsgrupp fastställt att Den 20 november skall bli "En dag för krigets barn", då vi skall ära krigets barn.

Den frågan borde väl rimligen ha diskuterats i de olika föreningarna? Vid Sydsveriges Finska Krigsbarns årsmöte var inte den frågan med på dagordningen. Och man måste fråga sig om inte Centralförbundet i Finland och Finneborn i Danmark också borde vara med på detta. Den 20 november firas efter en resolution i FN 1953 för att uppmärksamma frågor om barns och ungas rättigheter och villkor, och den 1989 tillkomna FN:s barnkonvention. Internationella barndagen infaller i Sverige första måndagen i oktober. Att underordna En dag för Krigets barn på Internationella barndagen anser jag vara att helt tappa fokus från vad vi förväntar oss av våra föreningar och vårt förbund. Förutom att vår historia kommer att helt utplånas i det konglomerat av problem som man vill fästa uppmärksamhet på.

Det finns ett annat datum som möjligen bättre kan bli en Krigsbarnens dag. Europeisk minnesdag för stalinismens och nazismens offer, 23 augusti, är den europeiska minnesdagen för offren för de totalitära diktaturerna i Europa. Dagen antogs av Europaparlamentet 2009. Den 23 augusti påminner också om Ribbentrop-Molotovpakten, som blev startpunkten för de europeiska krigen, som skapade så många krigsbarn, faderlösa, evakuerade, internerade, deporterad och sjuka barn; även i Finland.

Egentligen anser jag att vi borde nöja oss med att instifta en Finska krigsbarnens dag den 4 februari. I Finska almanackan är det Armi-dagen. Armi Hillevi Metsäpelto, var den 7 årig flicka, som kom att symbolisera det första barnoffret för de ryska bombningarna den 30 november 1939 i Helsingfors. Hon är väl känd i Finland och hennes död skapade en medvetenhet hos många barn att bomb-

Armi Hillevi Metsäpelto

plan var något farligt. Det är troligt att bilden av Armi och hennes död bara ett par dagar senare gav Maja Sandler och Hanna Rydh initiativ- och handlingskraft att arbeta för barntransporterna till Sverige "undan krigets fasor".

Några formella förankringar i hos högre myndigheter behöver man inte göra. Det är bara att ta ett gemensamt beslut att nu utser vi dagen och genomför de manifestationer man i föreningarna anser vara motiverade. Det finns tid att också anmäla detta till almanacksförlag, Föreningen Norden m.fl.

Mitt något längre inlägg i bloggen har av ordföranden, **Brita Stenius-Aarniala** i det finska Centralförbundet för krigsbarnsföreningarna besvarat på detta sätt:

Tapani, jag är helt av samma åsikt som du. Vi börjar bli gamla o har inte den energi som behövs för att genomföra en ny "DAG". Det känns för stort. Vi måste sköta om varandra, och orka ordna tillräckligt med aktiviteter för att alla ska trivas och få tillfälle att prata om det som tynger. Därför bildades vi från början.

Men en inofficiell krigsbarnsdag i Norden kan vi bara börja fira med detsamma, var och en förening på sitt håll och på sätt som känns bäst. Den kan senare göras officiell, och våra barn kan den dagen minnas oss.

**Ni kan läsa hela hela artikel på Tapanis blogg:
www.krigsbarn.com**

AKTUELLT

Riksmötet i Kungälv

28-29 maj 2011.
se program i MedlemsNytt.

JUNI

Besök av en grupp krigsbarn från Finland vecka 23. På kvällen onsdagen den 8/6 kan vi träffa våra vänner på Frostavallens hotell. Glöm inte anmäla om ni kommer senast 29 maj till Soini Andersson.

Planerade möten och träffar under 2011

SFK:s sommarträff den 29/6 på Beredskapsmuseet i Djuramossa norr om Helsingborg. Samling kl. 12.00. Kostnad 150:-. Obs! Anmäl dig i tid, begränsat antal platser.

Inbjudan kommer!

Höstmöte och ålagille

fredagen den 30/9 på Scoutgården i Skillinge. Samling kl 13.30.

Julfest planerad den 2/12 på Borgen i Osby.

Sektionsmöten

Träffpunkt Finland,

träffas under hösten på Senioren i Hässleholm följande dagar:

15 september kl 13.00

13 oktober kl 13.00

17 november kl 13.00

6 december, Finlands

Självständighetsdag

tid och plats meddelas

senare samt

15 december kl 13.00

Göingesektionen

Träffas den 1 juni. Samling Markaryds Vårdshus kl 12.45. Inbjudan kommer.

MEDLEMSAVGIFTEN

Glöm inte medlemsavgiften

Ord.medlem 175:-

Stödmedlem 75:-

Bet. på vårt Pg 13 44 19-1

NYA MEDLEMMAR

Nya ordinarie medlemmar:

Heikki Aaltonen,	Lund
Raija Harju,	Osby
Seija Karlsson,	Osby
Tenhu Ruponen,	Hamburg
Maj-Lis Sjöström,	Löberöd
Senja Strid,	Löberöd
Olavi Valtonen,	Hästveda
Pentti Nilsson,	Skurup
Raija Olsson,	Hässleholm
Matti Sankilampi,	Hörja
Sirpa Mårtensson,	S. Sandby

Stödmedlemmar:

Teuvo Harju,	Osby
Ann-Margret Valtonen,	Hästveda
Bertil Nibéus,	Malmö
Ing-Britt Nilsson,	Skurup
Annikka Andersson,	Ystad
Bodil Aaltonen,	Lund
Egon Mårtensson,	S. Sandby
Ulla-Britt Ternblad,	V. Torup
Gerda och Rudolf Larsson	Hässleholm
Anna-Liisa Olsson	Vinslöv

Ny redaktör!

Antero Ijäs-Nilsson kommer i fortsättningen att hålla i vårt TERVE-blad. Han kommer även att ta hand om den text som skall in på vår hemsida.

Har ni något som ni vill ha infört antingen på hemsidan eller tidningen. Skicka materialet till honom. Så skickar han det vidare till RFK:s webbmaster och Terve-bladet.

Välkommen Antero!

Antero Ijäs-Nilsson

Skolgatan 4

289 31 KNISLINGE

E-post:

antero.i-n@telia.com

RFK:s HEMSIDA
finskakrigsbarn.se

Finska krigsbarn i Sverige

På vår hemsida skall vi ska in aktuella saker, program och vad som ska hända och har hänt. Vår förhoppning är det ska bli en "levande" hemsida. Men vi måste hjälpas åt med detta. Kom med synpunkter och inlägg!

Har ni något ni vill ha in på hemsidan kontakta Antero Ijäs-Nilsson

antero.i-n@telia.com

GRATTIS FINLAND TILL VM-GULDET I ISHOCKEY !!!